

BRĪVĪBAS PIEMINEKĻA UN RĪGAS BRĀĻU KAPU PADOMES

14. sēdes PROTOKOLS

2024. gada 30. janvārī

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, Rīgā, M. Pils ielā 19

Sēdē piedalās:

V. Zatlis	padomes priekšsēdētājs
J. Dambis	padomes loceklis
Ž. Zvaigzne	padomes locekle (piedalās attālināti)
D. Bērziņš	padomes loceklis
M. Stirna	padomes locekle (piedalās attālināti)
V. Brūzis	padomes loceklis
R. Jansons	padomes loceklis
A. Ancāne	padomes locekle
A. Kalniņš	padomes loceklis
J. Lange	padomes loceklis
J. Šumeiko	padomes loceklis
G. Nāgels	pieaicinātais dalībnieks
U. Jansone	pieaicinātais dalībnieks
I. Graudums	pieaicinātais dalībnieks
R. Našeniece	pieaicinātais dalībnieks
P. Ratas	pieaicinātais dalībnieks
D. Samausks	pieaicinātais dalībnieks
I. Gasone	pieaicinātais dalībnieks
R. Griekere	pieaicinātais dalībnieks
I. Marta	pieaicinātais dalībnieks
J. Lapiņš	pieaicinātais dalībnieks
L. Šmiukše	pieaicinātais dalībnieks
V. Vīksna-Bārbale	pieaicinātais dalībnieks

Iesniegto jautājumu pārstāvji:

1. G. Nāgels par Rīgas pieminekļu aģentūras ziņojums par īstenotajiem pasākumiem 2023. gadā un plānotajiem pasākumiem 2024. gadā
2. J. Lapiņš par iesniegumu brīvdabas izstādes "1944 – kara lauzums Latvijas pilsētā" eksponēšanai Brīvības laukumā
3. P. Ratas un I. Gasone par Brīvības pieminekļa alejas attīstību
4. V. Zatlis par pie Brīvības pieminekļa rīkoto pasākumu organizēšanas un saskaņošanas kārtības precizēšanu

Protokolē:

B. Brice

Sēdi atklāj plkst. 11:00

1. Rīgas pieminekļu aģentūras ziņojums par īstenotajiem pasākumiem 2023. gadā un plānotajiem pasākumiem 2024. gadā

G. Nāgels: Ziņojums tiek sniegts saskaņā ar protokola pielikumā pievienoto prezentāciju un tās kopsavilkumu (pielikums nr.1).

2023. gadā Brīvības pieminekļi veikta elektrības armatūras un bojāto posmu nomaiņa, veikta preventīvā restaurācija līdz obeliska daļai atbilstoši restaurācijas programmai. Preventīvās restaurācijas darbu laikā konstatēts, ka nepieciešama apakšējā pakāpiena rekonstrukcija. Nodrošināti kopšanas darbi ap pieminekli, sakopšanas darbi pēc pasākumiem, kā arī nodrošināta atbilstoša kārtība īpašu valsts vizīšu un svētku laikā.

2023. gadā uzsākts darbs pie dekoratīvo ielu norobežojošo ziedu tvertņu pie Brīvības pieminekļa nomaiņas. 2023. gadā veikti projektēšanas darbi, izgatavoti tvertņu maketi, kā arī iegādāts Somijas granīts 5,5m³ apjomā.

Rīgas Brāļu kapos 2023. gadā veikta 92 soliņu koka daļu nomaiņa, atjaunotas 184 metāla balsta daļas, notīrīti šūnakmens soliņu balsti un uzstādītas 46 atkritumu urnas. Veikti koku un dzīvzogu kopšanas darbi. Sadarbībā ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūru "Rīgas digitālā aģentūra" uzsākta video novērošanas sistēmas ieviešana Rīgas Brāļu kapos un ir iegādāta nepieciešamā aparatūra. Uzsākts arī elektrosistēmas audits, kā arī iekšējo ūdensvadu renovācijas un jauna ūdensapgādes atzara izbūves darbu 1. un 3. kārtā. Uzsākts darbs pie grantēto celiņu atjaunošanas centrālajā kapu laukā. Ziedu altāra un Svētā uguns terases atbalsta sienas preventīvās restaurācijas ietvaros veikta vispārēja akmens virsmu tīrīšana, pilnīga šuvju demontāža un tīrīšana, deformēto plākšņu demontāža, apšuvuma plākšņu montāža, stiprināšana un šūnakmens protezēšana un citi darbi. Veikta vārtu preventīvā restaurācija. Veikts vēstures pētījums par Rīgas Brāļu kapos apglabātajiem 16 nacionālajiem partizāniem, kuri krita cīņās pret Sarkano armiju 1941. gada jūlijā, vai bija bez tiesas nogalināti. Pētījuma ietvaros noskaidrota minēto personu īsbiogrāfija, fotogrāfijas, miršanas apstākļi, apbedīšanas un pārapbedīšanas apstākļi.

2024. gadā Brīvības piemineklim tiks veikti nepieciešamie labiekārtošanas, uzturēšanas un remonta darbi. Plānota tehniskā apsekošana un ekspertīze, lai 2024. gadā veiktu pilnu aprūpi-restaurāciju. Paredzēts uzstādīt dekoratīvās ielu norobežojošās ziedu tvertnes.

2024. gadā Rīgas Brāļu kapos plānots turpināt darbus pie video novērošanas sistēmas uzstādīšanas, tiks pabeigts elektrosistēmas audits un izstrādāts elektrosistēmas pilnveidošanas projekts, kā arī uzsākts darbs pie elektrosistēmas atjaunošanas. Plānots izstrādāt Rīgas Brāļu kapu vārtu kompleksa pielietojamības vizualizāciju un to saskaņot. Plānots noslēgt darbus pie iekšējo ūdensvadu renovācijas un jauna ūdens apgādes atzara izbūves. Plānots veikt Jātnieku skulptūru preventīvu restaurāciju. Tiks veikta krusta atjaunošana un turpināsies darbs pie ceļu seguma atjaunošanas. Plānots izveidot jaunas informatīvās zīmes Rīgas Brāļu kapu teritorijai. Tiks veikts zaļās zonas audits un zaļās zonas atjaunošana. Tiks veikts kapu plākšņu audits un sastādīs atjaunojamo kapu plāksnīšu plāns, jaunu plāksnīšu pasūtīšanu no Vācijas. Tiks veikta nepieciešamo Strēlnieku vārtu un karogu mastu tehniskā apkope.

J. Dambis: Nepieciešams izveidot sistēmu, kā visu Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekošanu veikt skaidrāku, pārredzamāku un efektīvāku. Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekošanai piešķirtais valsts budžeta finansējums ir lielākais kopš pieņemts Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu likums. Līdz ar to iebildumiem par līdzekļu trūkumu nevajadzētu būt. Piešķirtā finansējuma ietvaros un deleģējuma līguma ietvaros Rīgas pieminekļu aģentūrai būtu jānodrošina trīs galveno uzdevumu veikšana. Pirmkārt, jānodrošina pieminekļu saglabātības stāvoklis, to nepasliktinot, bet veicot nepieciešamos konservācijas un restaurācijas darbus to uzlabojot. Otrkārt, pieminekļu un to apkārtnes kopšana. Treškārt, pieminekļu un to teritorijas izmantošana, kas ietver drošības jautājumus. Savukārt, pašlaik vērtējot apsaimniekotāja sniegto informāciju par veiktajiem pasākumiem pieminekļos, var secināt, ka ne vienmēr plānotajiem darbiem tiek ievērota loģiska secība. Rīgas pieminekļu aģentūras īstenotajās aktivitātēs dažkārt vērojams, ka daļa finansējuma jau ir izlietota (piemēram, iegādāti materiāli)

pirms darbu saskaņošanas ar Pārvaldi vai citām institūcijām. Lielāka uzmanība ir jāpievērš pieminekļos veicamo darbu plānošanai, sākot jau no izpētes un iepirkuma procedūru veikšanas. Atbilstoša plānošana ļautu izvairīties arī no situācijas, ka piešķirtais valsts budžeta finansējums gada ietvaros netiek pilnībā izlietots pieminekļu restaurācijai un aizsardzībai.

Papildus jāņem vērā, ka 2025. gadā Brīvības piemineklim būs 90 gadu jubileja, un šajā gadā būtu sabiedrība jāinformē par iecerētiem pieminekļa aizsardzības un saglabāšanas pasākumiem. Tas nozīmē, ka jau šogad ir jābūt precīzam plānam, kādi darbi tiks veikti šogad un 2025. gadā, un šī plānotā rīcība jāaskaņo Padomē. Padomē pēc iespējas mazāk būtu jāapspriež jautājumi, kas saistās ar abu pieminekļu ikdienas apsaimniekošanu un uzturēšanu, bet gan jālemj par būtiskiem jautājumiem, kas skar šo pieminekļu saglabāšanu un izmantošanu.

D. Bērziņš: Ņemot vērā, ka ziņojumā tika norādīts, ka 2024. gada pētījumam joprojām nav noteikta tēma, tad šis ir brīdis, ka līdz ar pētījuma veikšanu varētu sakārtot teritoriju Rīgas Brāļu kapos, kur apbedīti partijas veterāni. 2024. gada pētījumā varētu izpētīt un pamatot šī sektora vēsturi, izstrādāt saglabāšanas koncepciju.

A. Ancāne: Ziņojumā par pagājušo gadu norādīts, ka Rīgas Brāļu kapos veikta vārtu preventīva restaurācija un noslēgts līgums ar SIA "WARSS+" par 40 000,00 EUR. Savukārt pie šogad plānotajiem darbiem norādīts, ka plānota jātnieku skulptūras preventīva restaurācija, un programma tiks saskaņota ar Pārvaldi. Lūgums precizēt, vai programma 2024. gadā attieksies uz visu vārtu preventīvu restaurāciju vai tikai uz jātnieku skulptūras preventīvu restaurāciju, un kāda ir plānotā darbu secība.

I. Graudums: Plānots veikt preventīvu restaurāciju nevis vārtu skulptūrām, bet kritušo jātnieku skulptūrai. Neprecizitāte ir sniegtajā ziņojumā.

D. Bērziņš: Vai vārtu preventīvā restaurācija 2024. gadā tiks veikta, jo nav iekļauta ziņojumā?

G. Nāgels: Vārtu preventīvā restaurācija 2024. gadā turpināsies, ir aizmirsts pievienot ziņojumā šo informāciju. Darbi 2023. gadā netika pabeigti pilnībā un tiek pārcelti uz 2024. gadu.

I. Marta: Vārtu preventīvajai restaurācijai, kaut arī līgums ar darbu veicēju ir noslēgts, nav saskaņojuma ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi (turpmāk – Pārvalde), par ko ir informēta arī Rīgas pieminekļu aģentūra.

V. Brūzis: Kādas izmaksas veido 42 000,00 EUR Rīgas digitālajai aģentūrai par video novērošanas uzstādīšanu un apkalpošanu?

G. Nāgels: Nav vēl saņemta detalizēta tāme, līdz ar to precīzu informāciju nevaru sniegt.

V. Zatlērs: Apkopojot diskusijas gaitu, mani kā šo divu objektu patriotu neapmierina process, kā tiek nodrošināta finansējuma plānošana un finansējuma izlietojuma uzraudzība. Rīgas pieminekļu aģentūra jau pusotru gadu nav bijusi spējīga izveidot atbilstošu plānu, kā nodrošināt Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekošanu un uzturēšanu, un ko varētu izskatīt un apstiprināt Padomē.

Par video novērošanas ierīkošanu Rīgas Brāļu kapos Padome lēma 2022. gadā, bija izstrādāti ierīkošanas plāni un aprēķināts finansējums, taču Padome ne reizi netika informēta par problēmām tās ierīkošanā un problēmām sadarbībā ar Rīgas digitālo aģentūru. Padomei ir jāsaņem attiecīga informācija, ja kādi plānotie darbi netiek atbilstoši veikti. Līdzīga situācija ir ar citiem infrastruktūras uzturēšanas darbiem – elektrosistēmas, ūdensapgāde, ceļu segums, zālāji.

Par ikdienas darbu, kas tiek veikts abos pieminekļos, Padomē nebūtu jādiskutē. Padomei ir jālemj par jautājumiem, kas saistīti ar attīstību un nepieciešamajiem uzlabojumiem.

Pēc sniegtā ziņojuma novērojams, ka Rīgas pieminekļu aģentūra lielākajā daļā gadījumu veicamo darbu ietvaros vispirms pasūta nepieciešamos materiālus un tikai tad izstrādā projektu. Šāda darbu secība nav atbilstoša. Trūkst saimnieciskā uzraudzība abos pieminekļos.

Pie darbiem nav pieminēta ventilācijas sistēmas izveide depozitārijā, kur krājas mitrums.

Cik no piešķirtā finansējuma 2023. gadā nav izlietots atlīdzībās?

G. Nāgels: Nav iztērēti 27065, 21 EUR.

V. Zatlērs: Vai šo finansējumu nevarēja izmantot? Ir redzams, ka jau no likuma pieņemšanas brīža un brīža, kad Padome uzsāka darbu, Rīgas pieminekļu aģentūrā ir diezgan nesaimnieciska vadība. Iesāktie darbi netiek pabeigti, joprojām ir daudz vajadzību pieminekļu sakopšanai. Ir nepieciešama lielāka Rīgas valstspilsētas pašvaldības iesaiste aktivitāšu īstenošanā, un jānodrošina, lai būtu efektīva sadarbība starp pašvaldības institūcijām.

Vērtēju iepriekšējo saimniecisko gadu kā neapmierinošu.

G. Nāgels: Pirmkārt, ja salīdzina apsaimniekošanas programmas starp iesniegtajām versijām un apstiprināto variantu, tad izmaiņas ir bijušas nelielas. Otrkārt, visiem plānotajiem darbiem ir bijuši projekti un tad veikti darbi.

V. Zatlērs: Jūs pats norādījāt, ka granīts puķu podiem ir nopirkts, taču projekts un saskaņojuma par to uzstādīšanu nav. Novērošanas kamerām komponentes ir nopirktas, bet saskaņošanas nav.

Un apsaimniekošanas programmai starp variantiem ir bijušas lielas atšķirības. Padome skatās un vērtē aktivitātes pēc rezultāta nevis apsaimniekošanas programmā ierakstītā.

G. Nāgels: Par atlīdzībām – 2023. gada budžets tika pieņemts un līgums noslēgts aprīlī, bet finansējums atlīdzībām aprēķināts par visu gadu. Bija plānots pieņemt 6 papildus darbiniekus, ko varēja izdarīt tikai aprīlī, bet finansējums tika aprēķināts par pilnu gadu.

J. Dambis: Šāda situācija ar budžetu pagājušajā gadā bija, bet bija iespējams kaut vai vasarā pieņemt papildus darbiniekus un finansējumu izlietot.

G. Nāgels: Ierosinu, ka Padomes sēdes sanāk biežāk, kaut vai katru mēnesi, kad Rīgas pieminekļu aģentūra atskaitās par paveikto.

V. Zatlērs: Padomei ir atbildība par apsaimniekošanas programmas apstiprināšanu un nevis atbildība par Rīgas pieminekļu aģentūras kontroli. Padome izvērtē apsaimniekošanas līguma izpildi vienu reizi gadā.

Drīzāk būtu nepieciešama darbinieka amata vieta Pārvaldē, un šis darbinieks tad ikdienā sekotu līdzi aktivitātēm šajos divos sabiedrībai nozīmīgajos objektos. Varbūt šādu priekšlikumu Padomei ir jāsniedz Kultūras ministrijai, iespējams arī Ministru prezidentei. Brīvības piemineklis un Rīgas Brāļu kapi ir vissvarīgākie vēsturiskie objekti mūsu valstī.

Rosinu uzrakstīt vēstules Rīgas domei kā Rīgas pieminekļu aģentūras īpašnieci un Kultūras ministrijai par redzējumu par Rīgas pieminekļu aģentūru kā pieminekļu apsaimniekotāju, gan arī amata vietu Pārvaldē.

J. Lange: No pašvaldības puses pieņemam zināšanai, ka Padome pauž neapmierinātību ar esošo situāciju, ka finansējums netiek iztērēts plānotajā apjomā. Varam diskutēt par rezultātu un procesu, un lemt par nepieciešamajiem uzlabojumiem.

J. Šumeiko: Nav problēma tajā, vai viens cilvēks vairāk, vai mazāk uzrauga. Šeit ir jautājums par atskaiti un pēc būtības darbu izpildi. Esošais noslēgtais līgums par finansējumu paredz uzraudzības un atskaitīšanās mehānismu. Iespējams nākamajā līgumā ir detalizētāk jāiestrādā kontroles un atskaitīšanās mehānismu. Iesējams finansējums jāpiešķir pa daļām nevis vienā maksājumā.

J. Dambis: Komentārs no Rīgas pašvaldības puses ir ļoti vērtīgs un papildus kontrole būtu nepieciešama. Aicinu Padomi lemt par mērķi, kam būtu jāizlieto pagājušajā gadā neapgūtais finansējums, kas, ņemot vērā, atskaites un Aģentūras sniegto informāciju ir apmēram 100 000,00 EUR. Ierosinu neizlietos līdzekļus izmantot Brīvības alejas labiekārtošanas projekta īstenošanas uzsākšanai.

Padome balso par:

1. Pieņemt zināšanai Rīgas pieminekļu aģentūras sniegto atskaiti par veiktajiem Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu uzturēšanas un atjaunošanas darbiem 2023. gadā un plānotajām aktivitātēm 2024. gadā. Aicināt Rīgas pieminekļu aģentūru uzlabot veicamo darbu plānošanu.
2. Rosināt neizlietoto 2023. gada finansējumu novirzīt Brīvības alejas labiekārtošanas projekta izstrādei.

Par – 11 (V. Zatlers, J. Dambis, Ž. Zvaigzne, D. Bērziņš, M. Stirna, V. Brūzis, R. Jansons, A. Ancāne, A. Kalniņš, J. Lange, J. Šumeiko)

Pret – 0

Atturas - 0

Padomes lēmums:

1. Pieņemt zināšanai Rīgas pieminekļu aģentūras sniegto atskaiti par veiktajiem Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu uzturēšanas un atjaunošanas darbiem 2023. gadā un plānotajām aktivitātēm 2024. gadā. Aicināt Rīgas pieminekļu aģentūru uzlabot veicamo darbu plānošanu.
2. Rosināt neizlietoto 2023. gada finansējumu novirzīt Brīvības alejas labiekārtošanas projekta izstrādei.

2. Iesniegums brīvdabas izstādes “1944 – kara lauzums Latvijas pilsētā” eksponēšanai

Brīvības laukumā

J. Lapiņš: Saņemts iesniegums no Dr. hist. U. Neiburga (pielikums nr.2) ar lūgumu saskaņot Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūtā īstenotā Valsts pētījumu programmas Latvijas 20.-21. gadsimta vēsturē projekta, Rīgas domes un Latvijas Kara muzeja kopīgi veidotās brīvdabas izstādes “1944 – kara lauzums Latvijas pilsētā” eksponēšanai šī gada maijā Rīgā, Brīvības laukumā. Padomes locekļiem ir pieejama vizualizācija un izstādes apraksts.

V. Zatlers: Ideja ir laba. Izstāde ir ceļojoša, transformējama un informatīva. Atbalstu tās izvietojumu, jo tā netraucēs uztvert Brīvības pieminekli, bet tieši parāda to kādā konkrētā vēstures kontekstā.

J. Dambis: Tēma ir atbalstāma, nav iebildumu.

Padome balso par:

1. Brīvdabas izstādes “1944 – kara lauzums Latvijas pilsētā” eksponēšanu Brīvības laukumā
2. Informēt iesnieguma iesniedzēju par pieņemto lēmumu.

Par – 11 (V. Zatlers, J. Dambis, Ž. Zvaigzne, D. Bērziņš, M. Stirna, V. Brūzis, R. Jansons, A. Ancāne, A. Kalniņš, J. Lange, J. Šumeiko)

Pret – 0

Atturas - 0

Padomes lēmums:

1. Atbalstīt Brīvdabas izstādes “1944 – kara lauzums Latvijas pilsētā” eksponēšanu Brīvības laukumā
2. Informēt iesnieguma iesniedzēju par pieņemto lēmumu.

3. Brīvības pieminekļa alejas attīstība

P. Ratas: Darba kārtības jautājumu izklāsta saskaņā ar pielikumā pievienoto prezentāciju (pielikums nr.3). Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departaments ir izstrādājis priekšlikumu, kā varētu tikt sakārtota Brīvības aleja un nodrošināta Brīvības bulvāra attīstība. Lai varētu izbaudīt Brīvības aleju, tai jābūt pieejama sabiedrībai. Ir jārod risinājumi kā organizēt satiksmi un cilvēku piekļuvi Brīvības alejai. Brīvības alejai apkārt ir nozīmīgi ielu savienojumi ar intensīvu satiksmi un risinājumi attīstībai būtu veidojami plašākā teritorijā. Plānotā attīstības teritorija aptvertu Brīvības bulvāra krustojumu, Brīvības aleju, Brīvības pieminekļa laukumu, Baumaņa skvēru, Tērbatas ielu no Merkeļa ielas līdz Baumaņa ielai un Ministru Kabineta priekšlaukumu.

I. Gasone: Ir izstrādāts priekšlikums turpmākajai rīcībai ar sākotnējiem risinājumiem, vidēja termiņa risinājumiem (4-5 gadiem) un ilgtermiņa risinājumiem (6-8 gadi). Sākotnējie risinājumi ietvertu izvērtēt pagaidu risinājumu iespējamību jēgpilnai gājēju piekļuvei Brīvības alejai un Brīvības alejas labiekārtojuma pagaidu risinājumus. Vidēja termiņa risinājumi paredz priekšizpēti (satiksmes plūsmas analīze, vēsturiskā izpēte, inženiertehniskā izpēte, koku apsekošana), metu konkursu, projektēšanu, prioritāri noteikto teritorijas daļu būvdarbus. Ilgtermiņa risinājumi ietver Brīvības bulvāra un Brīvības pieminekļa laukuma teritorijas nākamo secīgo etapu projektēšanu un Brīvības bulvāra un Brīvības pieminekļa laukuma teritorijas attīstības būvdarbus.

V. Zatlērs: Vai kāds ir modelējis satiksmes plūsmu pēc Rail Baltica projekta pabeigšanas, jo tas noteikti ietekmēs sabiedriskā transporta plūsmu un privātā transporta plūsmu?

D. Samausks: Satiksmes modelēšana ir tikusi veikta daļēji saistībā ar Rail Baltica lokālpilnojamumu, jo projektā risinājumi mainās, tādēļ satiksmes plūsmas modelēšana ir sarežģīta. Priekšizpētes laikā skatās vairāk lokāla mēroga teritoriju, kurai tad tiek veikta detalizēta satiksmes plūsmas modelēšana.

P. Ratas: Notiek darbs pie jaunā Rīgas vēsturiskā centra teritoriālpilnojamuma izstrādes un ir paredzēta ietekmes uz satiksmi modelēšana. Būtu jāizstrādā arī reāllaika modelēšanas sistēma. Precīzāka informācija par modelēšanu būs zināma šī gada beigās.

D. Samausks: Turpinās arī maģistrālo Rīgas apvedceļu būvēšana, kas nodrošinātu satiksmes plūsmas mazināšanos centrā un atrisinātu satiksmes plūsmas mazināšanas jautājumu centrā un stagnē pilsētas centra teritorijas attīstību kā publisko ārtelpu gājējiem.

V. Zatlērs: Pirms Pirmā pasaules kara jau bija paredzēti Brīvības alejas izgaismošanas pasākumi, un vai alejas izgaismošanas projektu nevarētu uzsākt jau īstenot, jo tam nav ietekme uz satiksmi. Īstenojot Brīvības pieminekļa izgaismošanas projektu, izpēte tika veikta arī par aleju.

P. Ratas: Tā ir laba doma, un zonas izgaismošana jau būtu solis pretī tās attīstībai. Ir nepieciešama saruna ar pašvaldības aģentūru "Rīgas gaisma", lai pārrunātu iespējamus risinājumus.

J. Dambis: Darbus nepieciešams sadalīt posmos. Pagaidu pasākumus var mēģināt realizēt šogad un nākamgad. Bet lai nonāktu pie kompleksa risinājuma, ir nepieciešams konkurss un būtu labi vienoties Padomē, ka 2025. gada novembrī varam sabiedrībai parādīt vīziju un Brīvības alejā izlikt izstādi par nākotnes koncepciju Brīvības alejai. Plānotie darbi noteikti jādala pa posmiem. Vajadzētu rast risinājumu, kā šajā vietā atspoguļot brīvības tēmu. Aicinu Padomi pieņemt lēmumu par nepieciešamajiem atskaites punktiem, lai nodrošinātu darbu izsekojamību un mērķu sasniegšanu.

D. Samausks: Metu konkurss ir sarežģīta iepirkumu procedūra, lai nodrošinātu, ka tā rezultāts ir kvalitatīvs. 2025. gada termiņš ir ļoti izaicinošs.

J. Dambis: Ir nepieciešams kvalitatīvs risinājums un mums ir gandrīz divi gadi, lai plānotos darbus izdarītu. Brīvības tēma nav tikai vides sakārtošanas jautājums. Tas ir identitātes jautājums. Brīvības pieminekļa tēma ir arī drošības jautājums un tā ir nozīmīga prioritāte, kā izturamies pret saviem nacionālajiem simboliem.

R. Jansons: Vai ir domāts tādā rakursā, ka šajā teritorijā varētu ierobežot arī satiksmes kustības maksimālo ātrumu uz 30 km/h kā darīts citās lielākajās Eiropas pilsētās.

P. Ratas: Šāds risinājums ir skatīts, un Eiropas lielajās pilsētās jau ātrums nav samazināts visai pilsētai un satiksme jau nav tikai mašīnas, kas brauc par pilsētu. Un tikai ātruma ierobežošana nav risinājums. Var piemērot inteligēntos risinājumus, un satiksme centra zonā ir ļoti atkarīga arī no satiksmes citos pilsētas rajonos. Ir nepieciešami gan īstermiņa, gan ilgtermiņa risinājumi. Izpratne par krustojumiem un satiksmes organizēšanu ir svarīga arī metu konkursam, lai tā rezultāts būtu kvalitatīvs, un šis ir vairāk tehnokrātisks jautājums.

D. Bērziņš: Satiksme ir eksakts jautājums un modelēšanai būtu jāpasūta viens modelējums visai Rīgai, analizējot izmaiņas dažādos satiksmes mezglos un izmaiņu ietekmi vienam uz otru. Ja mēs kā Padome varētu ierosināt šāda modelējuma izstrādi, tad tas pozitīvi ietekmētu ne tikai Padomes darbu, bet arī kopējo darbu pilsētplānošanā.

P. Ratas: Ideālā pieeja būtu izmantot reāllaika modeli, jo luksofori ir ar sensoriem, un tad var modelēt situācijas reālos datus. Taču detalizētāk par šo jautājumu un risinājumu būtu jākonsultējas ar speciālistiem Rīgas pašvaldībā.

V. Brūzis: Uzskatu, ka Baumaņa skvēra ieļķaušana projektēšanas robežās nav nepieciešama, jo tas ir Rīgas apgabaltiesas priekšlaukums un vairāk saistās ar to, nevis Brīvības aleju. Brīvības alejā Esplanādes pusē ir koku stādījumi, un vai arī Ministru Kabineta pusē nevajadzētu šādus stādījumus.

J. Dambis: Transporta problēma ir svarīgs jautājums visa Rīgas vēsturiskā centra ietvaros un jāskatās viss kopums ne tikai viena iela. Ja runājam par Brīvības aleju, tad ir jāzina ļoti skaidri, kas tur būs un nav jēga risināt piekļuves jautājumu, ja nezinām, kas īsti tur būs un, ko tur darīsim. Pēc iespējas ātrāk ir jānolemj, kas Brīvības alejā būs, ko tur darīs, lai var atrisināt tālāk transporta plūsmas jautājumus.

V. Zatlērs: Pilnībā piekritu J. Dambja teiktajam, jo transportam pašlaik nav nekādas motivācijas pārveidoties. Brīvības alejā ir arī labs urbānās ainavas skats uz Brīvības ielu virzienā prom no centra, un ir jāpanāk veids, kā cilvēki to varētu izbaudīt un šis ir viens no sarežģītākajiem uzdevumiem šajā plānā. Bet nevaram tikai gaidīt uz atbilstošiem transporta risinājumiem, jo savādāk izmaiņas nebūs vēl ilgi. Ja vēlamies panākt kvalitatīvu izpildījumu Brīvības alejas risinājumam, tad ir jāsāk ar idejām.

Paldies par šodienas prezentāciju un sniegtajiem viedokļiem.

4. Pie Brīvības pieminekļa rīkoto pasākumu organizēšanas un saskaņošanas kārtības precizēšana

V. Zatlērs: Pie Brīvības pieminekļa notiek protokolārās ceremonijas, ko organizē Ārlietu ministrija un Aizsardzības ministrija. Šīm ceremonijām ir aprakstīts norises plāns. Atsevišķas ceremonijas vēl organizē Ministru kabinets un Saeima. Taču Ārlietu ministrija varētu apkopot visus plānotos pasākumu un Padome tos vienā sanāksmē varētu izskatīt un saskaņot.

Lūdzu Ārlietu ministriju sniegt informāciju, cik ilgā laikā varat apkopot informāciju, lai pēc tam varam skatīt Padomes sēdē.

R. Jansons: Visi pasākumi tiek iedalīti divās grupās. Pirmkārt, Ārlietu ministrijas rīkoti pasākumi, kur ir ārvalstu viesi, delegācijas – valsts vizītes, oficiālās vizītes. Otrkārt, ir Aizsardzības ministrijas, nevalstisko organizāciju rīkoti pasākumi. Visi šie pasākumi savā ziņā ir saistīti ar protokolu, jo tajās piedalās valsts augstākās amatpersonas. Pasākumi, kas saistīti ar ārvalstu vizītēm Ārlietu ministrijas protokolam ir zināmi, lai gan tajos var būt izmaiņas, un arī pārējie pasākumi, kas ir nacionāli svarīgi ir zināmi. Šo informāciju varam apkopot.

V. Zatlērs: Ārvalstu vizītēm pat nav nepieciešams norādīt datumus, bet gan protokolāro plānu.

A. Kalniņš: Nacionālajiem Bruņotajiem spēkiem arī mēdz būt pasākumi, bet tie nav paredzami. Informāciju katrā ziņā pajautāšu Aizsardzības ministrijas protokolam.

J. Dambis: Principā būtu jālemj par pasākumiem, kas saistīti ar valsts protokolu un valsts svētkiem un negatīvi neietekmē konkrēto pieminekļu saglabāšanu. Būtu jānorāda pasākumu veidi nevis datumi, lai tos varam atšķirt. Tos saskaņojam ilgākam laika periodam, lai šiem jautājumiem nav atsevišķi jāsasauca Padomes sēdes. Svarīgi, ka šī informācija ir pieejama arī apsaimniekotājam, lai tas neplāno kādus kopšanas darbus tieši tad, kad ir iepļānoti pasākumi.

V. Zatlērs: Piezīme par to, lai pasākumi nenodara kaitējumu objektam ir ļoti nozīmīga, un tad svarīga ir tieši pasākuma protokolārā shēma, kas gan Ārlietu ministrijai, gan Aizsardzības ministrijai un pārējiem pasākuma rīkotājiem ir. Bez šīm shēmām neviens pasākums nenotiek. Un ja šīs shēmas pieliekam klāt sarakstam, tad ir nodrošināts, ka pasākumu laikā tiek ievēroti visi nepieciešamie pasākumi, lai pieminekļiem kaitējums netiktu nodarīts.

Mērķis ir vienkāršot procedūru, saskaņojot visus plānotos pasākumus, kas ir standarta veida ar vienu lēmumu un tad atsevišķi vajadzētu skatīt tikai izstādes un citus līdzīgus pasākumus.

R. Jansons: Informācijas sagatavošanai varat paredzēt divus mēnešus.

V. Zatlērs: Šī ideja par visu pasākumu saskaņošanu ar Valsts protokolu vienā lēmumā faktiski ir jau kopš 2010. gada, taču nekad nav sanācis to īstenot.

Padomes lēmums:

Divu mēnešu laikā Ārlietu ministrijas Valsts protokolam sagatavot informāciju par visiem plānotajiem pasākumiem (protokolārās ceremonijas un valsts svētki) pie pieminekļiem, norādot šo pasākumu veidu un protokolāro shēmu.

Sēdi slēdz pl. 13.21

Sēdi vadīja:

(paraksts*)

V. Zatlērs

Sēdi protokolēja:

(paraksts*)

B. Brice

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu*